

V.

Whiteway.

Ja kaikki uskovaiset olivat yhdessä
ja heillä oli kaikki yhteistä.
Ap. Teot II: 44.

Whitewaya pieni yhdyskunta oli todellinen keidas ympäröivässä ^(Kaukaisen Länän) aramassa. Joke puolella näkyi valtameren esihistoriallisessa aaltoilussa muodostamii hiekkvuoria, jotka särmikkäistä ja ilmeikkäistä ääriivoistaan päättin katki-
vät allensa ties mitä salaisuuksia ~~ja~~ muinaisten jättiläisten elämästä ja taistelusta. Tasaisessa laaksossa oli satakunta perhettä rakentanut kolonian, työllä ja raivalle saanut veden tulemaan jostain läheisestä joesta ja iloisella ahkeruudella muuttanut erämaan parituisin puutarhaksi. Aprielsiini lehtiä oli kaikkialla, mutta myös ^{Sykamooreja} palamusta, eucalyptuspuuta, seppresseja y.m., joita en tuntenut, sekä kaikenvärisiä kukkia ja ruusuja. Ilma oli täynnä tuoksuja.

— Voitteko odottaa minua täällä? kysejin autonajajalta.

— Kyllä, mutta kuinka kauan aiotte viiheyä?

— Pari tuntia.

— Kello on nyt kaksitoista. Ehdin hyvin ajan koki-
tiin ja olla täällä taas kello kaksi, jos niin sopii, ehdotti ajaja.

— All right, tulkaa hakemaan minua kahden tunnin perästä.

Pidin tästä amerikkalaisesta vapaudesta ja luot-
tamuksesta. Ei tullut kysymykseen menkäänlainen epäily tai
ennakkomaksumus. Tervehtien sotilaallisesti ajaja lahti autollaan
takaisin kaupunkiin, josta olimme tulleet ja johon oli noin kolme
kymmentä kilometriä.

Minä puolestani käänsin pieneen puutarhakau-
punkiin päin. Olin vartavaste pysähtynyt sea laidalle, sillä

65) Tahdoin kävellä ja katsella.

Läksin kulkemaan valtakatua pitkin, jonka molemmilla puolilla oli puutarhoihin peitetyksi, ^{tuokkuisiksi} espanjalaiseen tyyliin rakennettuja pikku talleja, osaksi valkoisiksi, osaksi ~~mustiksi~~ ^{ruusukaisiksi} ruokeiksi maalattuja, vihreäine tai sinisine ikkunoilla ja ovikehyksineen. Sinisesti värityksen jätinnyt, se oli tuvan espanjalais-venäläistä ja räikeitä. Mutta vihreä tuli hyvin yhteen valkoisella katon.

Kaikki näytti kuitonkain runolliselta ja rauhalliselta kirkkaan auringonpaisteessa.

Ihmisiä ei ollut paljon liikkeellä. Olihan ehti päivä. Kaikki hiihrasivat oranssilehdoissaan ja ti pelloillaan. Pieni ^{vaalea pukuinen} tyttö tuli vastaan. Tervehdin ja kysyin:

— Voisitho, ystävälliseni, neuvoa minulle tien tämän kolonian johtajan, Mr. Newbergin luo?

Tyttö katsoi minua suurella vakavilla silmillä.

— Meillä ei ole johtaja, hän selitti, — me olemme kaikki veljiä ja sisaria, setiä ja titejä, isä ja äitejä.

— Sepi hauskaa. No, tiedätkö, missä seti Newberg asuu?

— Tiedän kai, koska hän on minun isäni. Hän on seti toisille lapsille.

— Sepi vielä hauskempi. Sitten varmaan näytät minulle tieta isäsi luo?

— Kyllä. Mutta vieras seti on lyvä ja odottaa hetken. Minä juoksen tänne varastotädin luona saadaksesi saippunan ja teetä.

— Etkään viipyne kauan? Jos seti väryy odottamiseen?

— Eihän toki, Pari silmänräpäystä.

Kahdeksan- yhdeksänvuotias ihmisenalku juoksi tichensä sivukadulle ja poikkesi johonkin taloon. ~~Hänessä oli~~ ^{Ei} Hänessä oli jotakin herttaisen pikkuvantua, joka miellytti ja hymyilytti. Ei todella kestänyt kuin parisen minuuttia, ennenkuin hän oli takaisin luonani pari pakettia kaenalossien. Läksimme reippaasti astumain kätää eteenpäin.

68) suurempi kuin meidän aurinkomme, mutta Lorenzo tekee aina kiusas.

— Mutta Sirius on todella suurempi aurinko vielä kuin meidän, ja Lorenzo on puhunut totta.

— Onko? sanoi pikku toverini ja katsoi onnittelevasti minua. Hetken perästä hän ^{kysyi} lisäsi: — Mutta silloinhan setä tietää näistä asioista yhtä paljon kuin Lorenzo?

— Ehkä enemmänkin, vastasin hymyillen. — Olenhan ~~minä~~ vanha setä. Eikö isäkin tiedä asioista enemmän kuin Lorenzo?

— Tietysti. Isä tietää kaikki, vaikkei hän sitä itse myönnä. Mutta hänkin on isä.

— Eikö sitten Lorenzolla ole isä?

— ~~Hän~~ on kuollut.

— Mutta toisilla lapsilla on isänsä. Minäkin olen isä, ja minulla on poika.

— Onko hän yhtä viisas kuin Lorenzo ja onko hänkin yhtä kiisasallinen?

— Kuinka vanha Lorenzo on? kysyi nauttien.

— Neljätoista vuotta.

— Ja minun poikani on seitsemätoista. Hän on jo jättänyt kiisanteot. Mutta hän luultavasti tietää vielä enemmän kuin Lorenzo.

Tyttö katsoi minuun kummastuneena, melkein epäillen.

— Mikä hänen nimensä on? hän kysyi.

— Hänen nimensä on Ilmari.

— Ilmari, voi kuinka hassu nimi!

— Onko se sinun mielestäsi osuma?

— Ei, se on vain niin mukava. Ei kenenkään nimi täällä ole Ilmari.

— Sen uskon. Ilmari on suomalainen nimi.

— Suomalainen? Onko setä tullut Suomesta?

69)

— Olen. Tiedätkö, missä Suomi on?

— Tottakai. Se on pieni maa pohjois-Euroopassa.

Mutta sinne on hirmuisen pitkä matka täältä. Se on aivan toisella puolella maailmaa. Onko se tästä matkasta kukaan koskaan laivalla ja junalla?

— Olen. Sinä, Nellie, joka niin paljon tiedät, osaat vissien laskea, kuinka pitkä matka se on?

— En minä paljon tiedä. Tiedän hyvin vähäsen. Enkä minä osaa sitä matkaa tarkalleen laskea niin akkaa, mutta arvan, että se on noin kymmeneen tuhatta mailia.

— Oikein arvattu, kuttaseni. Sisko seti ottaa sinut sylhysi?

— Saa, sillä minä jään sedästä paljon, mutta kyllä minä jaksan kiivellä, eivätkä nämä pussit paljon paina.

— Rakas pikku Nellie, minä olisin vain tultu, mut puristaa sinua sydämelleni, sillä minäkin jään sinusta niin paljon.

— Se kyllä kyy. Minä laoksen maahan nämä ~~pu~~ paketit.

Ja pieni Nellie asetti pussinsa varovaisesti tielle. Minä kumarruin ja olin hänet sylhysi. Hän kielti kätensä kaulani ympärillä ja suuteli minua — keskelle suuta. Ajattelin liikuttuneena, että jos toiset lapset ~~olisivat~~ Whitewayssa ovat kuin tämä Nellie, silloin ~~on~~ ^{Whiteway} on maailman paratiisi. Mutta — eivätkö lapset kaikkialla ole samanlaisia? Täiväistä tulleita enkeleitä, e tlemme me heitä tavomele opeillamme ja menoillamme?

Laskein tyttön takaisin maahan. Varovaisesti hän otti pussinsa taas kaulaloonsa ja sanoi:

— Seti, nyt olen kohta kotona.

— Joko? kysyin melkein pettyneesti, sillä olisin kiivellyt vaikka kuinka kauan tuon pikku olennon seuras-
sa. — Mutta sano sedälle, Nellie, kuinka ~~se~~ vanha sinä itse olet?

- Kahdeksan vuotta. Mutta katso, setä, nyt olen
one perillä.

Olimme poikenneet syyskadulle. Olimme jon-
kun aikaa seuranneet tiheästi pensasaitaa ja ~~saarisaarun~~
one nyt leveälle porttiaukolle, josta näkyi puuti ja kukkisi-
^{istutuksia} ~~saarun~~ ja niiden takaa hämmäyttävä matala pithäkki sa-
kennus. Käännyimme portista sisään, ja seurausimme leviä-
tä ajotieltä, joka puoliympyräni kiersi korkeasta kukkuspren-
saikkaa, ja jouduimme seten talon pyhäisveranran eteen. Nou-
simme kiustikolle, pikku Nellie pyysi minua odottamaan, sillä
aikaa kun hän juoksi isälle ilmoittamaan tulostani.

- Mutta mikä on sedan nimi? Olen valloin unoht-
taa, hän ovella käännähtien huudahti.

- Kotka. Osaatko ääntä oikein?

- Kotka! Miksi en osaisi ääntä?

Ja hänen ääntämisenä oli paljon napparampi kuin
Washingtonin herrojen. Mutta oikein ero siinä, että ~~minä~~ tohtori Mr.
dison ja hänen hovimestarinsa olivat vain vähäiset nimen painettun-
Ei tarvinnut minua kauan odottaa, ennenkuin

Nellien isä, ystävällisen ja henkevän näköinen mies ilmestyi ~~tohtori~~
~~tohtori~~ veranmalle.

- Hyvä päivä, tohtori Kotka, ja monet kiitokset
kirjeestänne. Odotin teitä, mutta ihmeellisesti, etten kuullut
autonne ääntä.

- Ei mitään ihmeitä, Mr. Newbig. Pysäytin au-
toni kaupunkinne laidalle, selitin kätelleksimone. - Teidän jui-
ni suloinen tyttärensä johdatti minut tänne.

- Ja väsytti leivät vammaan puhelullaan, hyvä tohtori!
Hän on semmoinen ~~piikku~~ suruis pikku hapsikko.

- Päinvastoin, Luulen, että tulimme hyväksi
ystäväksi. Minä muuten rakastan lapsia.

- Teillä lieene omiakin?

- On poika, mutta hän ei ole enää pikku lapsi.
Seitsemäntoista vuotta ylioppilas.

- Onnittelan teitä. Minäkin usein ajattelen, että olisin
onnellinen, kun näkisin poikani, joka on neljätoista vuotta ja koku-

91/ Te lopettaa keskikoulukurssin (~~high school~~), valitsevan itselleen
elämänuran, jätkoon hän sitten maanviljelijäksi tänne tai mentään
johonkin yliopistokollegioon lukujena jatkamaan. Mutta istu-
kiamme, hyvä herra tohtori. Vai onko teistä tulla kunna taita-
ta? Voimme myös sivistyä sisäin.

— Kütös. Pidän tästä ulkoilmasta. Meillä on niin
vähän aurinkoa Suomessa, että tämä lämpö on minusta kes-
kassaan ihana.

Olimme mukavan asennon korituohtoria tyynyillä
ja Mr. Newberg sanoi:
— Suomessa, niin. Te tulette todella kaukan, tohtori
Kotke, ja kirjjeestänne päätettiin vasti vasten tutkimaan eräi-
ti uskonnollisia asioita. Se on kuin pyhäinvaellus^{tr}, mutta hel-
vinaista laatua.

— Se on tutkijan pyhäinvaellus. Tänne teidän
luokseenne olen nimenomaan tullut, sentähden että kerran
Antoni lukemaan pienen teoksenne kristityn elämästä. Siinä
oli minusta jotain mutta, semmoista, jota olen kaivannut, käy-
tännön, ei sanoja vain. Näkkäis, minua on jatkui elimen-
ni ahdistanut ajatus tulevasta uskonpuhdistuksesta, olen
uskontoja tutkinut, olen ^{myös} tutustunut teosofian ja nykyaikui-
seen spiritismiin, olen monessa suhteessa omaksunut Tol-
stoin näkökannan, mutta valmistelen yhä henjessäni tuon
uskonpuhdistuksen suuntaa viivoja.

Tunsiin puhuessani, että Mr. Newbergi katsoi seu-
rasi minua ankaran tuskavastisesti.

— Teidän tienne on nähtävästi, joka kohdassa ol-
lut minunkin tieni, hän lausui vakavasti.

— Niinkö? Aavistukseni oli siis oikea. Minusta
on nimittäin koko ajan tuntenut, että teiltä saisin kuulla jo-
tikin oikeasta kristinuskosta. Olen ^{tällä matkalla} keskustellut sekä heteri-
laisen että katolilaisen papin kanssa ja myös valistuneen
teosofin kanssa, mutta kukaan heistä ei ollut selvillä asiois-
ta, vaikka jokinen myönsi, että reformaatio oli tarpeen.
Luterilainen sivistys oli selvillä siitä, että helvetinoppi oli pois

22) Liettava kirkko, roomalainen piirpi taas tunsi vuosisaaran viidet käskyt, mutta sanoi, että kirkko aina oli pitänyt ne esoteerisina vain papeille ja munkkeille aiotuina.

- Kumpi edes papit ja munkit sitten olisivat noudattaneet elämässään jeesuksen käskyjä? kunn-
tunti Mr. Newberg, - Minusta on melkein tuntua, että piirpi
luoitteli: Myönnän mielehyvillä, että katolilainen kirkko on
kasvattanut monta uskonnollisesti puhdistettua, jaloa karak-
teräistä, oli ne pyhimykseksi tunnustettuja tai ei, mutta onhan
se toiselta puolelta silloin menetellyt rikollisesti, jollei se
ole kansalle opettanut niin hyvin tuntemiaan vuosisaaran
käskyjä. Puhe esoteerisesta ja eksooterisesta opista on vaarallis-
ta puhetta, kun alamme ^{itse} määritellä, ken on arvokas kuule-
maan sisäisesti opista, ken ei. Minun käsittääkseni koro-
tus puhui avonaisesti kaikille, mutta jätti jokaiselle it-
sellään arvostettavaksi, kumpi ^{paanoko} leirien hän kuukui. Sehan on
jokaisen yleisön omantunnon asia.

- Juuri niin, Mr. Newberg, niin onnaksi ajat-
tele.

- Mutta mitä mainitsimme Teosofi arveli?

- Hän oli sitä mieltä, että tuolla uskonpuh-
distus vati edellytyksensä, että kaikille kansoille oli ope-
tettava Madame Blavatskyn esittämät Teosofiset opit jilleen-
syntymisestä, karmasta, Mestareista j.n.e.

- Sanen viisaasti ajatella, ^{Mr. Newberg} Teosofinen käsitys
uskontojen yhdenvertaisuudesta on erinomainen valmistus Kris-
tuksen opin ymmärtämiselle. Mutta samalla se on kuoppa,
johon laiskkuudessaamme lankeamme, jollemme alati etsi eteen-
päin.

- Te ihau otatte sanat suustani, Mr. Newberg.

- Näen, rakas tohloni, että välillä ^{välillä} suurigh-
tätäisyys katsantokannoissa. Kertokaa minulle, kuinka te loypit-
te vuosisaaran käskyt, jotka kristityille yleensä ovat tuikei tun-
temattomat.

- Se ei ollut minulle vaikeata. Suuri venä-

73) läinen kirjailija ja totuudenetsijä Leo Tolstoi näytti minulle
sen tien.

— En ihmettele vastustanne, sillä Tolstoi avasi
saman tien minullekin. Häntä luettiin paljon taällä Amerikassa
ja, silloin kun hänen avullaan suuri joukko duhobooreja pääsi
sivistolaisiin Canadaan. Mutta eivät onnekkaita ymmärtäneet
hänen kristinuskoon. Se tuntui heistä vain ylivoimaiselta
eettilliseltä ponnistukselta, johon ei tavallisella ihmisellä ol-
lut edes aikakaan. Kukaan ei avustanut, että se oli ensimmäi-
nen askel onneen ja totuuteen. Jeesuksen käskyjen noudattami-
nen yksin tekee ihmisen kristityksi, mutta vasta kun hän siinä
~~mielensä~~ mielessä on kristitty, tulee hän kastetuksi taivasten
valtakuntaan.

— Te puhutte kuin omasta sydämestänne. Mutta
voisitte kertoa jotakin omasta kehityksestänne?

— Mielelläni, rakas tohtori. Olin nuoruudessaani
jonkunlainen totuudenetsijä, aloitti Mr. Newberg vähän mietti-
tyään. — Sanon „jonkunlainen“, sillä en ollut tieteilijä enkä filoso-
fi, olin vain yksinkertainen affäärimies, joka onnistui hommissaan.
Minulla oli perittyjä omaisuuksia, ja se lisääntyi nopeasti. En ollut kuin
kolmenkymmenen iässä, kun minut jo luettiin onnea poikien „jok-
koon, sillä omistin toista ^{tyttöä} ~~perheä~~ ^{perheistä}. Äkkiä minut kohtasi kau-
hea suru. Oli kaksi olentoa maailmassa, joiden puolesta elin: äitini ja
nuori vaimoni. Kuukauden sisällä he molemmat kuolivat. Elämäni
tuli tyhjäksi ja kolhoksi. Kaikki, mikä siihen saakka oli ollut
selvää, luonnollista, työntä vihatyksi, kävi yhtäkkiä maustamisk-
si. Kuumeinen pöuhäminen, syöminen, nukkuminen, seura^{elämä}
teatterit, konsertit, kirjat — kaikki nyt herätti minussa vain inho.
Olin kyllä lukenut teosofiaa, jopa tottunut ajattelemaan elä-
mää jälleen syntyneisen ja karmen kannalta. Se on karmani,
sanoin itselleni, karmani, että kadotin molemmat rakkaimpiani.
On alistuttava karmen tahtoon. Onni ei aiaa seura myötä. Täytyy
elää ja olla olemassa, vaikka kaikki viistetään. Mutta onni vas-
tasi sydämestäni näin ^{minun} ajatuksien: olisipa karma eli kohtalo
ottanut kaiken omaisuuteni, — silloin olisin voinut ryhtyä luomaan
uutta. Mutta äitini ja vaimoni ovat korvaimattomat; he ovat men-

74) neet eivät koskaan palaa, ja heidän mukanaan hävisi elämäni sisältö. Mitä sortta minä enää olen olemassa? Minussa ei ollut rakennuksen itämaalaisista nöyryyttä. Minua ei hetkeksikään tyydyttänyt ajatus, että "niin oli kirjoitettu" eli sallittu. Koko henkeni ja sieluni kapinoi. En tahdo olla olemassa, sanoa itselleni, sitä varten, että eläisin, söisin, nukkuisin ja tekisin niin sanottua työtä. Jos minun ^{villä} pitää elää, täytyy minun tietää, mikä on tehtäväni elämässä. Rikkauden haaliminen ei voi itsessään olla elämäntehtävä. Täytyy olla tarkoitus, mitä varten omaisuutta kootaan. Ja tiedättekö, rakas tohtori? Kuu kerran istuin mielteissäni, tuli mieleeni eräs kertomus evankeliumista, jonka lapsena olin lukenut. Nuori rikas mies tuli Jeesuksen luo ja kysyi, mitenkä voisi päästä taivasten valtakuntaan. "Myy mitä sinulla on, ja köyhille ja seura minua," vastasi Jeesus. Ja nuori mies kääntyi ja läksi pois alakuloisena. Muistaessani tuon pienen kuvauksen tunsin melkein raivoa sielussani. Kuinka ihminen saattaa olla niin tyhmyä: Mestari on maan päällä, Häneltä voi mennä kysymään, Hän antaa neuvoa, ja mies ei sitä noudata! Kuinka saattaa olla niin raukkaomainen! Jos minä olisin ollut tuon miehen tilalla, niin totta tosiainkin -! Elin hetken näissä tunneissa, mutta äkkiä jecolauhin -! Elin hetken näissä tunneissa, mutta äkkiä jecolauhin -! Elin hetken näissä tunneissa, mutta äkkiä jecolauhin -! Elin hetken näissä tunneissa, mutta äkkiä jecolauhin -!

- Kyllä, aivan hyvin, nyökäytti vastaukseksi.
- Minäpä teen, niinkuin Jeesus on ~~o~~ käskenyt, ajattelin, ja kuvittelin heuzessani, millä tavalla jakaisin omaisuuteni. Niille ja niille hyväntekeväisyyksiläisille - ja niitä oli monta. Ne kovasti iloitsisivat ja kunnioittaisivat minua ja minun nimeni tulisi kuuluisaksi. Hyi, ajattelin samassa, siihen Jeesus niin käskenyt. Hän sanoi: ja omaisuutesi köyhille. Minun pitää itse antaa ilmeä valitakseni mitä minulla on niille,

75) jotka ovat avun tarpeessa. Ja samoin näin hengessani moni per-
hetti, jotka kiersivät pientä ja joille apu oli tarpeen. Kivisiäkö
öis heidän luonaan? Mutta onko sironaa, että ne, jotka oninut tanssi-
vat, ottaisivat rahaa vastaan minun kädestäni? Siinä oli vaikea kysy-
mys. Parempi olisi lähettä heille shekki postissa turtemattomalla
ystävällä. Näin, se olisi parempi. Mutta alkia kääntyivät ajatuk-
seni toisaanne. Mitä itse tekisin? Kirjeitäkö vain lähettäisin
ja shekkejä? Eihän se puuhau tarvinnut kovin kauan kestää.
~~Ennen~~ Vähemmässä kuin ruodessa olisin päässyt omaisuudestani.
Entä sitten? Pitikö minun sitten aloittaa uuth rahojen
keräämistä. Vai säistäisinkö heti alussa semmoisen summan
itseäni varten, että aina tulisin toimeen tyhjän toimittajana? Hlyi,
siinä siltä taas ottiin. Samoin vilähti mieleeni, että Jeesuk-
sen neuvossa oli toinenkin puoli: "ja seura minua". Mitä se
oli? Mitä merkitsi Jeesuksen seuraaminen? Eihän se voinut
lyhyentyy tuohon rikkaiden jakamiseen köyhille? Jeesus ni-
menomaan lisäni edelliseen neuvossaan: "ja seura minua". Tarkit-
tiko tämä vain rikasta nuorukaista, jonka piti lähteä Jeesuk-
sen kanssa vaeltamaan, ^{ympäri maata} kun hän oli vapauttamet itsensä omai-
sundestaan? Eikö sillä neuvolla ollut mitään yleistä tab-
koulusta? Eikö minä esimerkiksi voisi seurata Jeesusta? Oli-
han itse asiassa hullua edellyttää, ettei vironan Mehtarin neuro
ollut yleispätevä, ettei se kelvannut tänään yhtä hyvin
kuin tuhat yhdeksänsataa vuotta sitten. Tietysti se oli minun-
lekin annettu, tietysti minunkin piti osata seurata Jeesusta.

Mr. Newberg vaiheni hetkeksi ja jatkoi sitten:

— Silloin, rakas tohtori Kotka, täyhtyi sieluni
suurella hämmästyksellä. Huomasin näet, etten tiennyt mit-
tä oli seurata Kristusta. Siitä kyllä puhuttiin. Olikin se joka saes-
naajan huulilla. Mutta jos sattunalla kysyin joltakulta, en
saanut selvää, yleisinkertaista vastausta. He enumisivat joti-
kin rikkaidesta jumalaan ja lähimmäisiin, mutta heidän katsu-
nossaan oli aina jotakin, joku tympäisi, — jotakin farisealaista,
ulkokullattua. Ja he käinsivät aina puheen ihmisen heikkou-

76) teen ja syntisyyteen, ja selittäen, kuinka mahdollista ihmisen
oli minkälaisilla teoilla pelastua sielunsa. Se oli tehtiä uskon-
sa ja uskon kautta Jumalan armoon meidän vapauttajissamme.
Jumala yksin voi ~~meitä~~ pelastaa sielumme ikuisen autuuteen.
Ja kun minä huomautin, että kysymys ei ollut kuoleman jälkei-
sestä autuudesta, vaan feesuksen seuraamisesta nyt täällä maan-
päällä, niin kaikki melkein kauhistuivat. He eivät ymmärtä-
täneet minun epäuskoani. Turvauduin teosofisiin kirjoituk-
si Teosofia puhui nimenomaan Meistarein seuraamisesta. Oloitten
"Buddhalainen katekismus" esitti selvin sanoin, millä tavalla
"Buddha oli seurattava, mitä läskyjä Buddha oli antanut
j. e. p. Mutta ihme kyllä en löytänyt selvää esitystä fees-
uksen seuraamisesta. Madame Blavatsky puhuu kyllä oh-
imennen kirjassaan "Teosofian Avain" Kristuksen ja vuori-
saarnan opetusten seuraamisesta ja puhuu niistä suurella
kunnioituksella, mutta ei hänkään nimenomaan selitä, mitä
nämä opetukset ovat. Ymmärtäkää, tohtori, - minä pidän
H. P. B.:tä erinomaisessa arvossa ja uskon, että hän tiesi näi-
tähän arvoita, sikke hänen työnsä koski koko maailmaa
ei kristikuntaa yksin. Hän ~~ei~~ ei puhunut
erikoisesti yhdestäkään uskonnosta, vaan aina kaikista.
Sentähden on luonnollista, ettei hänkään voinut minua täs-
sä kohdan opastaa.

Taasen Mr. Newberg oli vähän aikaa onnittelissaan,
ennenkuin hän jatkoi:

- Tavallaan H. P. B. sen kiitekin teki. Eräissä
artikkelissään, joka sattui käsiini, hän kirjoitti maanicheistien
Leo Tolstoista ja sanoi hänestä, että hän melkein oli suorittanut
suuren alkemiallisen työn, s. o. yhdistänyt ylemmän ja alemman
rajan. Ja hän, Tolstoi, oli tehnyt sen feesuksen opetuksen seu-
ralla.

- Tunnen tuon H. P. B.:n kirjoituksen, pistin ~~si-~~
silmiin, - sen nimenä on "Mikä on elämä?"
- Aivan oikein. Kos, te muistitte, tohtori, j. m.

77) nä olin unohtanut artikkelin nimen. No, se kii riippune siitä,
että te olette oppinut mies, minä vain tämmöinen työntekijä. Mutta
jatkkaamme. Tahdon tulla siihen, että H. P. B.:n kirjoitus kesäti
mielenkuntoani Tolstota kohtaan, ja kun en osannut venäjäksi
tä, tilasin heti kirjakaupasta kaikki teokset,
mitä häneltä oli englannin kielellä. Näitä oli iso joukko -
romaaneja, novelleja ja ~~publisistia~~ uskonnollisfilosofisia teoksia.
Nämä jatkimaiset lue ensin. Ja kuinka nyt lyhyesti kuvaisin,
miten minun kävi? Hämmentyksi, heräsi, synnyin kuin uudes-
tään. Sam tutustua Jeesuksen osoittamaan tiehen, siihen uuteen
elämään, jonka hän avasi ihmiskunnalle. Teki tunnettu nä-
mä asiat, tohtori Kotka, eikä minua twitse niistä kertoa. Uuo-
risaarnan käskyt, autunden julistukset, köyhyyden huolettomuus,
rakkaus kaikkii kohtaan, - kaikki selvisi minulle. Ja
olitteko huomannut, vakas yltävä, että kaikki riippuu siitä,
että ensin käsittämme neljänneen käskyn? jollei se meille
selviä, emme näe järkea missään.

- Olette oikeassa, Mr. Newberg. Pahan vastus-
tamattomuus on koko rakennuksen kulmakivi. Ilman sitä kaikki
hajoo.

- Juuri niin. Jeesus meni kuolemaan sen nuke-
myksen ja uskon nimessä.

- Kertokaa edelleen, vakas Mr. Newberg. Mitene-
kä asiat kehittivät? Kuinka tänne joudutte?

- Kesti kyllä jonkun aikaa, ennenkuin olin
selvillä itsestäni ja elämäntehistäni. Olin kyllä ensin valmis
heitteäni vakas köyhäin eteen, mutta sitten tulin ajatelleek-
si - ja siinä teosofi minun auttoi, - että olin vastuullinen omai-
sinteni käytöstä. Se ei ollut minun, se oli Jumalan. Minä olin
vain huoneenhaltija. Olin saanut talentin - ehkä useampia. Pitä-
kö minun nyt käynnä ^{ne} maahan, heittä ne käsistäni henkilöis-
ti laiskuuksaan, vai pitikö minun panna ne kokoon kasvamaan
niinkuin Jeesus vertauskuvassaan esittiä? En kauan epäsiinyt.
Minun pitii tietysti käyttää ne Jumalan valtakunnan palvelukse-
seen - ei umpimähkään ihmiskunnan tai joidenkin ^{sen} yhksi-

78) Löiden hyödyksi, vaan siltä tavalla, että ne edistäisivät kuten
sanoin Jumalan valtakunnan asiaa. Ja siksi on Jumalan valta-
kunta? Se on ikkuinen elämä alulle pantuna täällä maan pääl-
lä. Se on nykyhetken elämä, ja nykyhetki on ainoa aika, oninko
varmudella omistamme. Se on elämä ja työ, jossa jaksan mah-
dollisuus vähenee mahdollisimman pieneksi. Se on elämä, joka
on houkuttelevana hyvänä esimerkkinä toisille. Se on ensimmäi-
sen kristittyjen elämä.

— Se on varmasti tämän Whitewayn yhdyksen
nau elämä, sanoin ja sydämeni oli täynnä kuunnitusta. — Mut-
ta miten ~~se tapahtui~~ sen aikaan saitte?

— Oh, oma osuuteni oli pieni vain se, että ostin
tämän melko suuren maahan, rakensin siinä itselleni ja aloin
viikellä pellojani. Tietysti Whitewaysta ei olisi tullut mit-
ään, jos olisin yksin tänne jäänyt. Mutta minä ilmoitin —
Mr. Newberg pysähtyi aikin juheessaan, ja minä

kysyin:

— Milla tavalla ilmoititte?

— Suoraan sanoen lehdissä, vastasi isäntäni lei-
killisesti hymyillen. — Tämä on ehkä teidän, eurooppalaisen,
mielstä kovin outoa. Se muistuttaa kuuluisia näin ilmoi-
tuksia. Mutta voin vakuuttaa teille, että Whiteway syntyi
sillä tavalla.

— Miten ilmoititte?

— Ilmoitin yksinkertaisesti, että kaikki - pel-
heet tai yksityiset - jotka halusivat elää kristittyä elämää esi-
sitten kuin Tolstoi on sitä kuvaanut, ja luopua omaisuudestaan
yhteiseen kassaan, voisivat toteuttaa unelmansa tulevalle tänne
erämaahan. Ensien heidän tuli kirjoittaa minulle. Sanottakom-
amerikkalaisista mieli vain, mutta he ovat innostuneita uusien
aatteisiin ja kaik^{en} käytännölliseen toteuttamiseen. Sain niin
paljon ~~kirjeitä~~ kirjeitä ja anomuksia, että minulle vain jäi
tehtäväksi valita paraimmat ja vastata toisille, että he jonkun
vuoden tai parin kuluttua voisivat kypsyä nudestaan. Kuten sanon

79) paraimmat, tarkoitan köyhimmät. Amonstien pari viikkoa
rikasta oli heti mukana. Tietysti huhu minun kääntymisestäni
oli levinnyt. Lehdet kirjoittivat "tunnetusta onkijasta, joka
oli tullut tolstoilaiseksi kristityksi" j.n.e. Mutta semmoinen
asia otetaan aina rikkavalla kannalla täällä Amerikassa. Sen-
tähden ei ollut onnea onkijoita tänne pyrkimässä. Vakavaa
väkeä vain. Ihmisiä, jotka seluavat koko riemulla ja voimalla
pakenevat pois synnistä puhtaampaan elämään.

— Täten Whiteway on todella onnistunut hanke? Kysyin.

— Mielestäni se on. Olemme olleet täällä kaksi
kymmeä vuotta. Alussa olimme kymmenkuusi perhettä, mut-
ta nyt meitä on kolmatta sataa. ~~paikalla~~ Minäkin menin täällä
uusiin naimisiin. On täällä naimattomiaakin, mutta yleensä suo-
himme avioluttua. Talouselämäme on toivottua kommunistinen.
Meillä on yhteinen rahasto, joka kertyy uusien talokkaiden omaisuus-
desta ja maailmalle myymisestä työmme ~~tuotteista~~ tuotteista ja josta pal-
kat ja avustukset maksetaan. Sen avulla myös rakennamme taloja
ja teitä, ostamme maailmalle mitä tarvitsemme, luomme uusia pel-
toja ja puutarhoita j.n.e.

— Kuka johtaa ja määrää asioita? Yhessä johtaj-
tärenne puolesta, ettei kukaan yksityinen ole täällä hallitsijina?
Mr. Newberg hymyili.

— Vai ette Nellie senken jo teille selittä, —
lapset ovatkin hyvin tietoisia siitä, että kaikki täällä ovat yhden-
vertaisia. Alussa istuimme itse asiassa kaikki neuvospöydäs-
sä, mutta kun lukumäärämme kasvoi, täytyi meidän valita joku-
lainen neuvosto, joka pitää asioista huolta. Se ei ole mikään parla-
mentti, pikemminkin se on hallitus. Siinä on kolme jäsentä ja pu-
heenjohtaja on kolmastoista. Jäsenet valitaan seitsemäksi vuodeksi,
mutta voidaan valita uudelleen. Jos sattuu vakavaa, astua viera-
jäsen tilalle. Varajäseniä on myös kahdeksan.

— Millä tavalla nämä jäsenet valitaan? Kysyin.
— Suuressa yhteisessä juhlassa, jossa kaikilla on
äänioikeus.
— Kaikilla? Lapsillakin?
— Ei. Puhun ajattelunomasti. Tarkoitan kaikilla,

80) jotka ovat täyttäneet kolmekymmentäkolme vuotta, - miehille ja naisille.

- Onko aina tapahtunut hallituksen vaihdos? Tai koiran aina seitsemän vuoden perästä?

- Ei koskaan. Hallituksen jäsenet ovat vaihtuneet vain sairauden tai kuoleman kautta. Yhdessä niistä ovat istuneet neuvospöydässä kaikki nämä kolmekymmentä vuotta.

- Sehen on kynnöstä. Eikö täällä ole mitään kunniantimoa?

Mr. Newberg melkein naurui.

- Rakas tohtori Kotka, hän sanoi, - alkia unohda, että tämä on kristitty seurakunta. Meillä ei ole poliittisia intimoja. Tässä tavella ajatellaan vain yhteistä hyvää.

- Niin, kyllä White way yhteiskuntana ja pieneni valtiona valtiossa sitten on aivan toisenlainen kuin ensimmäinen Venäjä, joka myös harrastaa kommunismia.

- Mutta tohtori Kotka, huudahti Mr. Newberg kauhistuneena, - ettekin suinkaan näe mitään yhteistä White wayn ja Venäjän välillä. Venäjän kommunismi ei ole kristillistä kommunismia, se on ~~vain~~ "tieteellinen" kommunismi, - eikä se voi onnistua. Väkivallalla ja mahtisanalla onni ei ~~voi~~ ^{lasta} maan päälle. Onni kuuluu taivaan valtakuntaan: Se alkaa yksilöistä ja yksilöt muodostavat yhteiskunnan, - s. o. pienet yhteiskunnat. Koska näistä syntyy suurempi valtakunta, on ainakin minun silmissäni niin kaukainen tulevaisuuden asia, etten uskalla sitä edes uneksia. Kristinuskko ei ole harras, se on elämä. Jeesuksen seuraaminen ei tapahdu saunoissa, kuten seurissa kristillisissä valtakunnissa, vaan työssä ja teossa, - ja huomattava: aina ensin ajatuksessa. Ihmisen täytyy kasvattaa ajatus ja mielihuvituselämänsä - tai ehkä paremmin sanoen: antaa sen kulkea omaa luonnollista tietä uraan, sillä kuten eräs kirkkoinen sanoi: ihmisen sielu on luonnostaan kristitty.

- Entä jos joku teidän koloniassanne väsyisi ja haluaisi palata takaisin n. s. maailmaan?

- Näillä on täysi vapaus niin tehdä. Antaisimme,

81) me hänelle suunnaksemme ja jonkun summan rahaa - ainakin
niin paljon kuin hän toi mukaansa omaisuutta tänne tullessaan

- Onko tällä tilaisuudella hyörikä käytetty?

- Ei koskaan. Kerran eräs veljistemme tuli jos-
tain syystä työttömäksi ja ilmoitti haluavansa erota meistä.
Kutsuimme hänet hallitukseen, kokoukseen ja opeksimme hä-
nelle rahastuksen, ilmaisisimme surusimme siitä, että ystävä tuh-
toi pöistua, mutta toivotimme hänelle kaikkea onnea ja sa-
noimme, että oremme aina ovat auki, jos hän halua palata.
Hän otti rahat ja läksi. Mutta tiedättekö? Puolen vuoden pe-
rästä hän tuli takaisin - ja hän on ^{nyt} yksi hartaimpia, paraim-
pia ja viisaimpia veljämme.

- Entä lapset ja nuoret? Tai paremmin sanoen:
nuoret. Ovatko he työttömiä ja onnellisia nykyisissä oloissaan?

- He lukevat maantiedettä ja historiaa, heille kas-
vetaan maailman valtakunnista ja uskonnoista, Amerikan Yh-
dysovaltjen vapautusliikkeistä, suurkaupungeista ja niiden elä-
mästä, ja kun he ovat ~~työttömiä~~ osoittaneet olevansa laivoita
kykyisiä ja ajattelevia, lähetämme heidät maailmaan. He saavat
rahastuksen kateena ja saavat matkustaa ja palata, kun rahat loppu-
vat, tai joutuu sille tielle. Tahdon heti saada: kukien ei ole jä-
nyt. He selittävät, että etiani Whitewayss. on niin kauvasta,
niin sisältörikas, niin henkevä, että maailman onni ei
keitä miellytä.

- Onko teillä tällä minkäänlaista kirkkoa ja ju-
malenpalvelusta, joka olisi omiansa nuoria viihdyttämään ja selo-
maan?

- On ja ei. Kirkkoa meillä ei ole, mutta suuri
kalli, jossa kokoontumme. Joka ilta on meillä siellä konsertti.
Siellä on urut ja pianot ja oma orkesteri. Melkein kaikki
poikkeuksetta saapuvat. Sunnuntaisin on esitelmä samassa
hallissa. Aamuisin jokaisessa kodissa luetaan ja mietitään Je-
sukseen käskyjä ja kristityn elämää.

- Rukoiletteko?

- Kyllä, opetamme lapsia rukoilemaan, mutta
julkisesti emme rukoile. Jeesus opetti meitä menemään kaa-

82) miomme hiljaisuudessa rukoilemaan ja keskustelemaan Isän kanssa.

— Lapset sanovat siis pienestä pitäen oppii usko-
maan Jumalaa?

— No mutta, rakas tohtori, tietysti. Eihän ju-
malaksi ole mitään "hypoteesiä"; Jumala on ainoa todellisuus, hi-
nessä me elämme ja läikämme. Jumala on rakkaus.

Tämän viimeisen lauseen Mr. Newberg sanoi
erityisellä äänenpainolla ja erikoisen kaunulla katseella.

— Jumalaksi ensin uskomme, hän jatkoi, - sit-
ten Jumala muuttuu meille kokemukseksi. Usko muuttuu
tiedoksi.

— Ymmärrän, rakas Mr. Newberg, että se on
teille niin muuttunut.

— Ehdottomasti. Jo ennenkuin Whiteway perus-
tettiin. Kuinka olisin tällaiseen elämään antautunut, jos
uskoni olisi perustunut sannalle? Tietysti minä olin näh-
nyt Jumalan. Ja sanokseni yksinkertaisen totuuden: siitä
hetkestä lähtien, jolloin ensi kerran näin Jumalan, olen Jumal-
assa elänyt. Tällä en tarkoita, että olisin täydellinen ih-
minen. Kauhana siitä. Näen selvemmin kuin koskaan ennen,
kuinka kaukana olen täydellisyydestä. Mutta enemmän iloni
on kulkea Kristuksen jäljessä, niin vällinaista kuin kulke-
miseni onkin.

— Te ette siis mielestänne ole n.s. mestari teoso-
fisessa mielessä?

— Mestari! Oi rakas tohtori Kotke, yksi on meidän
Mestariimme, sanoo Kristus. Ja Kristus on ainoa Mestari. Muis-
ta mestareita en tiedä mitään.

— Mutta miten ratkaisette kysymyksen ih-
misten erilaisuudesta? Eivät kaikki voi kohottaa itseään sa-
maan tietoon ja rauhan kuin te. Ajattelen toista teosofista
oppia: jälleensyntyä. Eikö ole lohdullista kuvitella, että
kaikki ihmiset käyvät elämän koulun ja syntyvät taas uudes-
taan ja uudestaan, kunnes löytävät Jumalan ja Kristuksen,

83) niinkuin esim. te olette löytäneet?

— Saattaa olla. Mutta minä en tiedä mitään jälleensyntyemisestä ja olen siitä ajatuksesta väeraantunutkin. Nykyhetki on otollinen hetki. Jokainen ihminen voi päästä Jumalan luntoon. Jumala ei sulje itseään ulos kenestäkään. Jos ken etsii, hän löytää.

— Aivan niin, mutta kaikki eivät etsi.

— Valitettavasti olette oikeassa, myönsi Mr. Newberg. — Mutta Kristus on elänyt ja näyttänyt tien. Meidän oma syyntuominen on, jos emme itse ole varsin totuudesta emmekä toisille sitä opeta. En näe niin ääretöntä väryyttä elämien puolelta sinä, että ihmiset etse eivät etsi eteen.

— En minäkään näe väryyttä elämien puolelta siinä asiassa. Mutta miten käy niiden ihmisten, jotka eivät etsi, eivät osaa, eivät ymmärrä etsiä? Miten käy heidän, kun he kuolevat?

— Tunnausten, etten väriä päättäni sillä kysymyksellä. On niin paljon velvollisuuksia ja tehtäviä nykyhetkellä, etten enniten pohden tulevia. Mutta tietysti Jumala, joka on rakkaus, pitää jollain tavalla huolta niistäkin sieluista, jotka eivät kukaan ole välittäneet elämänsä aikana.

— Antamalla heidän esim. syntyä jälleen?

— No vaikkapa niinkin, myönsi Mr. Newberg ystävällisesti kysymyksellen. — Tai sitten opettamalla heitä kuolemaan jälleen.

— Te uskotte siis, että ihminen elää kuoleman jälkeen?

— Nyt saitte minut kiihkiin, rakas tohtori. En tiedä mitä siinä asiassa uskoa. Ja kun en tiedä, en siinä asiassa mitään usko. Minulla on vain vapauten luottamus Isän rakkauteen. Ikuinen elämä on ajatuksellisesti. Ken elää ikuista elämää, hän ei elä ajassa. Itse kyllä tunnustan olevani kuolematon Isässä, mutta en tiedä, paljonko tässä perässä.

84) nallisuudesta on kuolemantouhu. Onko edes se, mitä sanon
minäkseni? Minuus on mielestäni hanka. En minä elä, vaan Kris-
tus minussa. Kristus minussa on iankaikkisuus ja kuolematto-
uus. Muuta en tiedä.

Kuului samassa gongonziin soittoa. Mr. New-
berg nousi ja minusta näytti, että hänessä oli paljonkin pro-
fetaallista.

— Kutoutun lounalle, hän sanoi. — Kai te tu-
lette syömään, rakas tohtori Kotka?

Katsahdin kelloani. Se oli kolme.

— Olen kütöllinen käskyistä, rakas Mr. Newberg,
mutta huomaa, että autoni oninua odottaa. Suosette an-
teeksi, etten voi jäädä.

^{Tuhtoisille varmasti ihän tutuista Whitefangin eläimistä?}
Tulkaa sitten toiste, rakas ystävä. Olette
aina tervetulleita. Löydätkö heidän takaisin vai tulenko saat-
tamaan?

— Tietysti löydän — ja teitä odottaa pesheenne.
Kuitenkin teiltä sydämeni pohjasta tähti kiinnostavasta ja opetta-
vaisesta hetkestä.

— Sanon vielä: tulkaa uudelleen.

Krosimme ja minä ^{kiiruhti} autoni luo.